

Մ Ր Ց ՈՒ Ն Ա Կ ՈՒ Թ Յ Ա Ն
Հ Ա Մ Ա Շ Խ Ա Ր Հ Ա Յ Ի Ն
Զ Ե Կ ՈՒ Յ Ց
2013-2014

«Տնտեսություն և արժեքներ» հետազոտական
կենտրոն
«Ի-Վի ֆոնսալթինգ»

Մրցունակության համաշխարհային ցուցիչ. 12 հենասյուները

Հիմնական
պայմաններ

1

Ինստիտուտներ

2

Ենթակառուցվածքներ

3

Մակրոտնտեսական կայունություն

4

Առողջապահություն և տարրական կրթություն

Արդյունավետության
խթաններ

5

Բարձրագույն կրթություն և վերապատրաստում

6

Ապրանքների շուկայի արդյունավետություն

7

Աշխատուժի շուկայի արդյունավետություն

8

Ֆինանսական շուկայի զարգացվածություն

9

Տեխնոլոգիական պատրաստվածություն

10

Շուկայի չափ

Նորարարության և
կատարելագործվածության
գործոններ

11

Գործարարության կատարելագործվածություն

12

Նորարարություն

Մ
Ը
Ց
ՈՒ
Ն
Ա
Կ
ՈՒ
Թ
Յ
ՈՒ
Ն

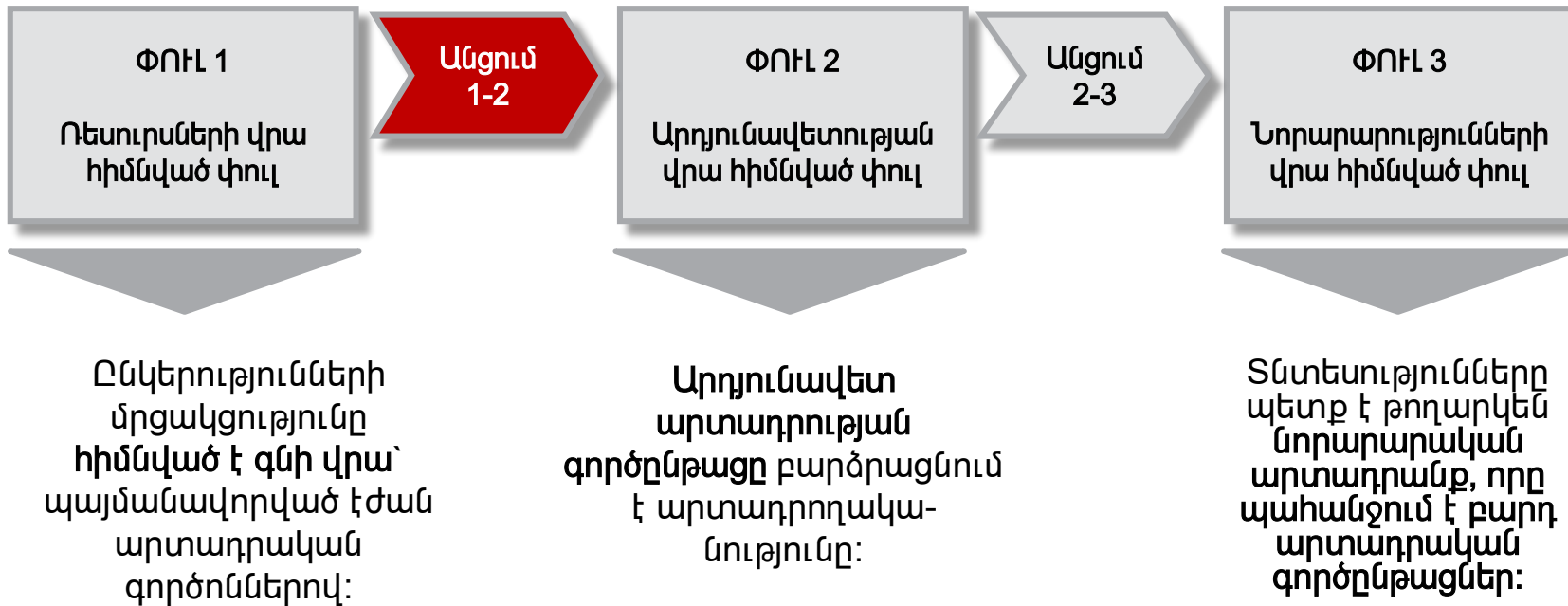

Տնտեսական զարգացման փուլերն ըստ ՄՀԶ-ի

Տնտեսական զարգացման փուլ	Մեկ շնչին ընկնող ՀՆԱ	Արտահանման ռեսուրսափնտեսիվություն
ՓՈՒԼ 1. Ռեսուրսների վրա հիմնված փուլ	< 2.000	<p>>90 % >70 %</p>
<i>Անցում փուլ 1-ից 2-ը</i>	<i>2.000-3.000</i>	
ՓՈՒԼ 2. Արդյունավետության վրա հիմնված փուլ	3.000-9.000	
<i>Անցում փուլ 2-ից 3-ը</i>	<i>9.000-17.000</i>	
ՓՈՒԼ 3. Նորարարությունների վրա հիմնված փուլ	>17.000	

Երկրների տնտեսական զարգացման փուլերն ըստ ՄՀԶ-ի

Տարբեր տնտեսական զարգացման փուլերում գտնվող տնտեսությունների համար ՀԱՄ-ը հաշվարկելու համար տնտեսական ցուցանիշների նկատմամբ կիրառվում են տարբեր կշիռներ:

Աշխարհի առաջին 15 ամենամրցունակ երկրները

	ՀԱՄ 2013–14 Տեղ	ՀԱՄ 2012–13 Տեղ
Շվեյցարիա	1	1
Սինգապուր	2	2
Ֆինլանդիա	3	3
Գերմանիա	4	6
ԱՄՆ	5	7
Շվեդիա	6	4
Հոնկոնգ	7	9
Նիդերլանդներ	8	5
Ճապոնիա	9	10
Սեծ Բրիտանիա	10	8
Նորվեգիա	11	15
Թայվան	12	13
Քաթար	13	11
Կանադա	14	14
Դանիա	15	12

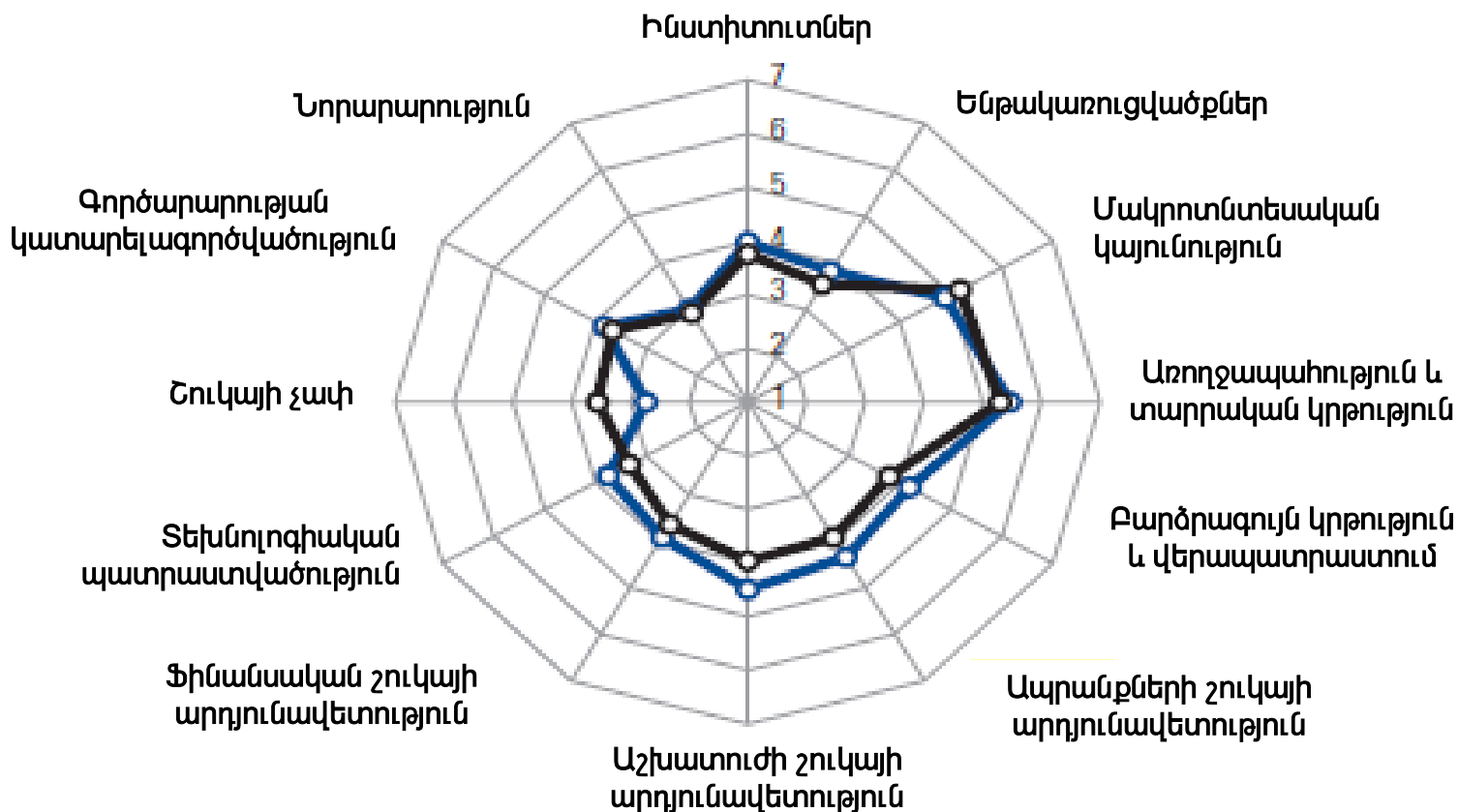
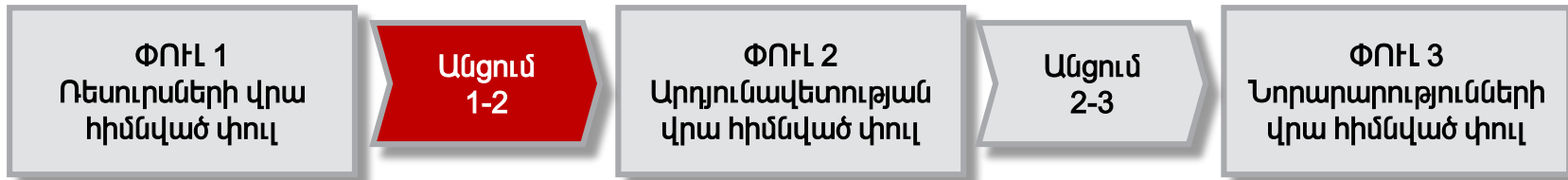

Հայաստանն իր մրցունակությամբ 79-րդն է 148 երկրների շարքում

Երկիր	ՀԱՄ 2013-2014 Տեղ	Փոփ.
Կոլումբիա	69	-
Վիետնամ	70	↗
Էկվադոր	71	↗
Վրաստան	72	↗
Մակեդոնիա	73	↗
Բոթսվանա	74	↗
Խորվաթիա	75	↗
Ռումինիա	76	↗
Մարոկկո	77	↘
Սլովակիա	78	↘
Հայաստան	79	↗ +3
Սեյշելյան կղզիներ	80	↘
Լաոս	81	-
Իրան	82	↘
Թունիս	83	-
Ուկրաինա	84	↘
Ուրուգվայ	85	↘
Գվատեմալա	86	↘
Բոսնիա և Հերցեգովինա	87	↗
Կամբոջա	88	↘
Մոլդովա	89	↘

Հայաստանի համեմատական դիրքը զարգացման փուլի ենթախմբում

 Հայաստան
  Փուլ 1-ից Փուլ 2 անցման մեջ գտնվող երկներ

Հայաստանի գնահատականներն ըստ հենասյուների և փոփոխությունը նախորդ տարվա նկատմամբ

ՀԱՄ հենասյուները	ՀԱՄ 2013–14 տեղ 148 երկրների շարքում	ՀԱՄ 2012–13 տեղ 144 երկրների շարքում	Փոփոխություն
Ինստիտուտներ	65	71	↗ +6
Ենթակառուցվածքներ	80	80	0
Մակրոտնտեսական միջավայր/կայունություն	64	83	↗ +19
Առողջապահություն և տարրական կրթություն	85	80	↘ -5
Բարձրագույն կրթություն և վերապատրաստում	77	70	↘ -7
Ապրանքների շուկայի արդյունավետություն	58	72	↗ +14
Աշխատուժի շուկայի արդյունավետություն	50	30	↘ -20
Ֆինանսական շուկայի զարգացվածություն	76	78	↗ +2
Տեխնոլոգիական պատրաստվածություն	72	92	↗ +20
Շուկայի չափ	117	115	↘ -2
Գործարարության կատարելագործվածություն	87	92	↗ +5
Նորարարություն	103	105	↗ +2

Հայաստանի վարկանիշներուն արձանագրված ամենաուշագրավ փոփոխությունները

Ցուցանիշ	Տեղն ըստ	Փոփոխություն
	ՄՀԶ 2013-14	
Ինստիտուտներ		
Սեփականության իրավունքներ	54	↗ +10
Ներդրողների պաշտպանվածության ուժգնությունը	25	↗ +55
Ոստիկանական ծառայությունների հուսալիությունը	76	↗ +17
Ընկերությունների էթիկական վարքագիծը	81	↗ +10
Հաշվետվությունների և աուդիտի ստանդարտների խստությունը	87	↘ -10
Կորպորատիվ խորհուրդների գործունեությունը	96	↗ +14
Կառավարության միջոցների ոչ նպատակային օգտագործումը	60	↘ -15
Ենթակառուցվածք		
Օդային տրանսպորտի նստատեղերը	106	↘ -10
Էլեկտրաէներգիայի մատակարարման որակը	60	↗ +9
Երկաթուղային ենթակառուցվածքի որակը	69	↘ -6

Հայաստանի վարկանիշներում արձանագրված ամենաուշագրավ փոփոխությունները

Ցուցանիշ	Տեղն ըստ	Փոփոխություն
	ՄՀԶ 2013-14	
Մակրոտնտեսական միջավայր/կայունություն		
Պետական բյուջեի դեֆիցիտը, % ՀՆԱ-ից	50	↗ +16
Գնաձր	1	↗ +104*
Պետական պարտքը, % ՀՆԱ-ից	66	↘ - 9
Առողջապահություն և տարրական կրթություն		
Տարրական կրթության որակը	77	↘ - 7
Տարրական կրթության մեջ ներգրավվածության աստիճանը	115	↘ - 7
Կյանքի ակնկալվող տևողությունը, տարի	71	↘ - 7
Բարձրագույն կրթություն և վերապատրաստում		
Կրթական համակարգի որակը	69	↗ +10
Հետազոտական և վերապատրաստման ծառայությունների հասանելիությունը	119	↘ -13
Անձնակազմի վերապատրաստման ինտենսիվությունը	114	↘ - 16
Ապրանքների շուկայի արդյունավետություն		
Շուկայում գերիշխող ուժերի առկայությունը	75	↗ +15
Տեղական մրցակցության ուժգնությունը	102	↗ +28
Դեպի սպառող կողմնորոշումը	63	↗ +35
Հակամենաշնորհային քաղաքականության արդյունավետությունը	97	↗ +19

Ծանուցում՝ մինչև 2.9% գնաձ ունեցող **բոլոր** երկրները դասակարգվում են առաջատար խմբում: Նախորդ գեկույցում Հայաստանի գնաձի ցուցանիշը կազմել է 7.7% (2011թ. տվյալներով), ըստ որի երկիրը գրավել է 105-րդ տեղը 142 երկրների շարքում: Այս տարվա գեկույցում օգտագործվել է 2012թ. Հայաստանի գնաձի ցուցանիշը (2.6%), հիմվ երկիրը 43 այլ երկրների հետ **մեկտեղ** գրավել է 1-ին տեղը:

Հայաստանի վարկանիշներում արձանագրված ամենաուշագրավ փոփոխությունները

Ցուցանիշ	Տեղն ըստ	Փոփոխություն
	ՄՀԶ 2013-14	
Աշխատուժի շուկայի արդյունավետություն		
Վարձատրությունը և արտադրողականությունը	36	⬇ - 5
Աշխատավարձերի սահմանման ճկունությունը	38	⬇ -17
Պրոֆեսիոնալ կառավարմանը ապավինումը	96	⬇ - 5
Ֆինանսական շուկայի զարգացվածություն		
Վարկերի ստացման հեշտությունը	88	⬇ -19
Ֆինանսական ծառայությունների հասանելիությունը	63	⬆ +13
Տեխնոլոգիական պատրաստվածություն		
Օտարերկրյա ուղղակի ներդրումներ և տեխնոլոգիաների փոխանցումը	50	⬆ + 7
Ինտերնետի միջազգային կապուղիների թողունակությունը /կբ/վ	47	⬆ + 49
Բջջային լայնաշերտ կապի բաժանորդագրությունը /100 մարդու հաշվով	57	⬆ + 9
Ինտերնետից օգտվողների թիվը	84	⬆ + 22

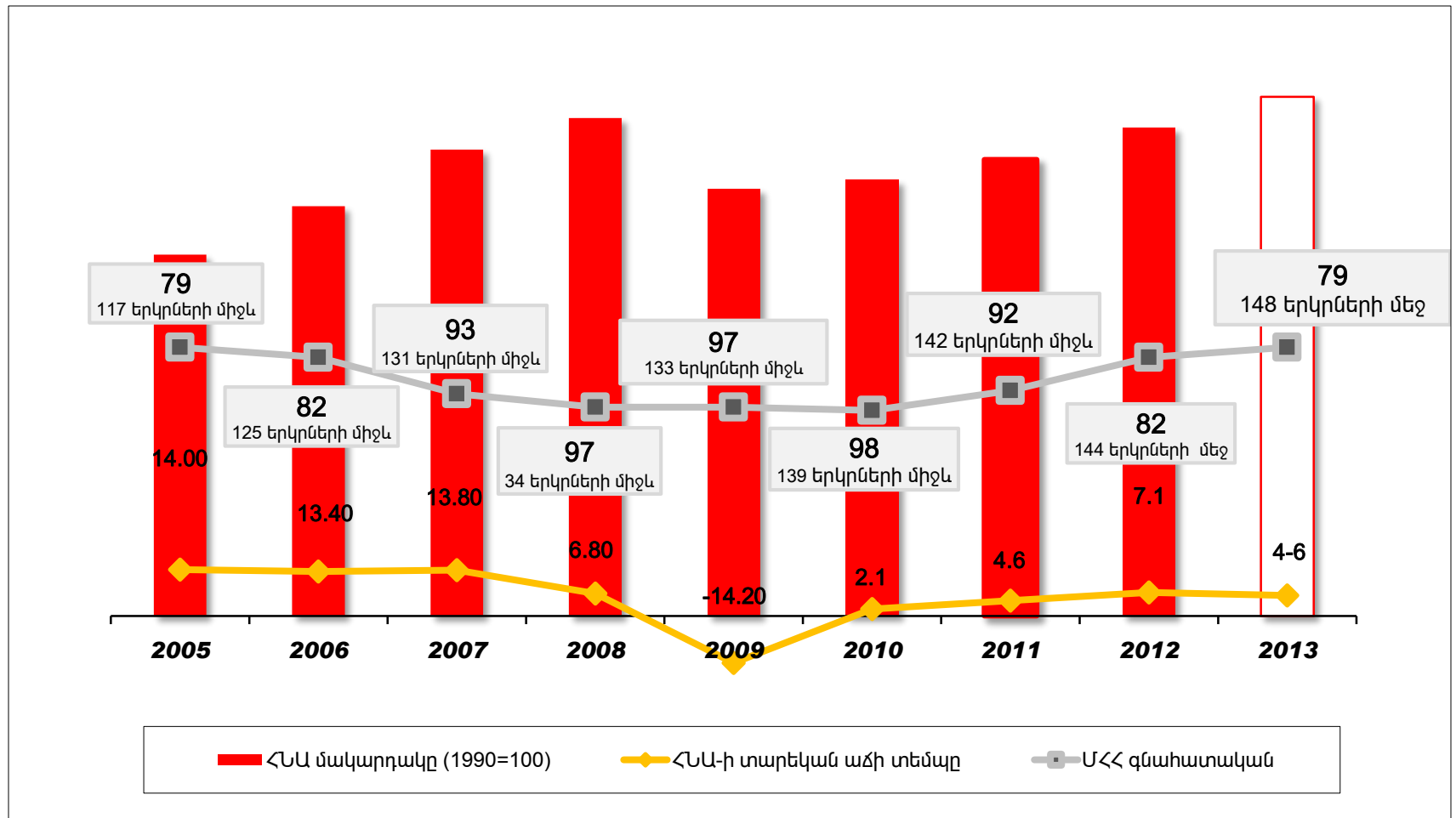

Հայաստանի վարկանիշներում արձանագրված ամենաուշագրավ փոփոխությունները

Ցուցանիշ	Տեղն ըստ	Փոփոխություն
	ՄՀԶ 2013-14	
Գործարարության կատարելագործվածություն		
Տեղական մատակարարների որակը	85	↗ +11
Քլաստերային զարգացումը	84	↘ -12
Միջազգային դիստրիբյուցիայի վերահսկողությունը	85	↗ + 13
Տեղական մատակարարների քանակը	74	↗ + 28
Նորարարություն		
Նորարարության կարողությունը	77	↘ -15
Բուհ-արդյունաբերություն համագործակցությունը հետազոտությունների բնագավառում	107	↗ +15

Հայաստանի ՀԱՄ դիրքի դինամիկան (2005-2013)

Հայաստանի ուշագրավ առավելություններն ու թերությունները

Ուշագրավ առավելություններ	Տեղ	Ուշագրավ թերություններ	Տեղ
Նոր բիզնես սկսելու համար անհրաժեշտ գործընթացների քանակը	10	Կառավարման դպրոցների որակը	120
Աշխատանքի ընդունելու և աշխատանքից ազատելու գործելակերպը	12	Երկրում տաղանդների պահպանման ունակությունը	121
Պետական քաղաքականության մշակման գործընթացի թափանցիկությունը	24	Մաքսային գործընթացների բեռը	123
Ներդրողների պաշտպանվածության ուժգնությունը	25	Արտաքին շուկայի չափի համաթիվ	127
Պետական կառավարման բեռը	34	ՀՆԱ-ի մեջ արտահանման մասնաբաժինը	130

Հայաստանի դիրքի համեմատությունը Վրաստանի և ԱՊՀ երկրների հետ

ԱՊՀ երկրներ	ՀԱՄ 2013–14 Տեղ	ՀԱՄ 2012–13 Տեղ	Փոփոխություն
Ադրբեջան	39	46	↗ + 7
Ղազախստան	50	51	↗ + 1
Ռուսաստան	64	67	↗ + 3
Ուկրաինա	84	73	↘ -11
Վրաստան	72	77	↗ + 5
Հայաստան	79	82	↗ + 3
Մոլդովա	89	87	↘ - 2
Ղրղզստան	121	127	↗ + 6

ՀԱՄ Ենթացուցիչների գնահատականը ԱՊՀ երկրների և Կրաստանի համար

	Երեք ենթացուցիչները			
	ՀԱՄ	Հիմնական պայմաններ	Արդյունավետության խթանիչներ	Նորարարության գործոններ
Երկիր	Տեղ	Տեղ	Տեղ	Տեղ
Ադրբեջան	39	44	66	60
Ղազախստան	50	48	53	87
Ռուսաստան	64	47	51	99
Ուկրաինա	84	91	71	95
Կրաստան	72	57	86	122
Հայաստան	79	73	85	88
Մոլդովա	89	97	102	133
Ղրղզստան	121	122	118	140